

Göteborgs kommun

info@educ.goteborg.se

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter tillsyn i Hvitfeldtska gymnasiet 5 i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **30 september 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att elevhälsan, som en samlad resurs, används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Hvitfeldtska gymnasiet 5 har varit inriktad på handels- och administrationsprogrammet eftersom programmet International Baccalaureate (IB) inte omfattas av Skolinspektionens tillsynsuppdrag mer än inom bedömningsområdet *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*. Tillsynen visar att det finns brister vid skolenheten som huvudmannen tillsammans med rektorn måste åtgärda så att bestämmelserna i skollagen och övriga författningar efterlevs. I tillsynen har det framkommit att alla lärare med ansvar för undervisningen på handels- och administrationsprogrammet inte samverkar med varandra kring planering och genomförande av undervisningen. Det innebär att examensmålen för aktuellt program samt mål och syfte med undervisningen i genomförda kurser inte synliggörs för eleverna i tillräcklig grad vilket kan medföra att elever inte får möjlighet till överblick och sammanhang för att därigenom uppfatta utbildningen som en helhet. Tillsynen visar också att undervisningen i vissa klasser på handels- och administrationsprogrammet ofta störs av att elever uppträder på ett sådant sätt att klasskamrater inte kan få studiero och möjlighet att koncentrera sig på skolarbetet. Dessutom har det i tillsynen framkommit att rektorn inte ser till att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven, och som kan vara i behov av särskilt stöd, utreds skyndsamt. Elevhälsan arbetar inte heller främst förebyggande och hälsofrämjande för att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd. Tillsynen visar att det vid skolenheten finns elever som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås och som därför befaras vara i behov av särskilt stöd men dessa elever

får inte sina stödbehov skyndsamt utredda. Det innebär att åtgärdsprogram, där elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå, därmed heller inte upprättas. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen. Utan en utredning är det också svårt för skolenheten och rektorn att veta att de insatser som sätts in verkligen är adekvata och motsvarar elevens behov. Avsaknaden av utredningar och åtgärdsprogram gör det också svårt för berörd personal att följa upp om de åtgärder som satts in för att stötta eleven får den effekt på elevens kunskapsutveckling som det är tänkt, vilket i förlängningen kan leda till att felaktiga åtgärder som inte motsvarar elevens behov får fortgå under lång tid. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att utbildningen inte bedrivs på ett sådant sätt att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Enligt skollagen ska lärare anmäla till rektorn om en elev, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsan utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta.

Av genomförda intervjuer framgår att elevens eventuella behov av särskilt stöd inte utreds. Rektorn, lärare och elevhälsans representanter säger i intervju att det finns elever på skolenheten som ges möjlighet att gå om kurser som de tidigare fått betyget F i. Enligt rektorn görs ingen utredning av dessa elevens eventuella behov av särskilt stöd och inte heller upprättas några åtgärdsprogram, varken innan eller efter att de erbjuds att gå om en kurs. Rektorn och elevhälsans representanter säger också att det finns flera elever som inte nått kunskapskraven i minst en kurs eller som riskerar att inte uppnå kunskapskraven, bland annat på grund av för hög frånvaro, men ingen av dessa elevens eventuella behov av särskilt stöd har utretts. Dessa elever har fått extra anpassningar. Enligt uppgifter från rektorn finns det 13 elever som har en frånvaro på mellan 15-51 procent och som har betyget F i minst en kurs. Enligt elevhälsans representanter så ges elever extra anpassningar men när dessa inte fungerar och eleven väljer att inte delta i undervisningen "får eleven ta ett F" på kursen. I intervjuer med elevhälsans representanter uppger de att uppskattningsvis har cirka 40 procent av eleverna på handels- och administrationsprogrammet betyget F eller riskerar att få betyget F på en eller flera kurser trots insatta extra anpassningar. Vidare uppges i intervjuerna att det endast finns enstaka elever bland dessa 40 procent som har ett beslutat och upprättat åtgärdsprogram. Rektorn har i en redovisning den 11 april 2019 inkommit med information om att det inte är 40 procent utan 22 procent av eleverna som har betyget F

eller riskerar att få betyget F på en eller flera kurser. Av redovisningen den 11 april 2019 framgår att 28 elever har betyget F på en eller flera kurser. Dessutom framgår av redovisningen att endast tre av eleverna har ett upprättat åtgärdsprogram och för två av eleverna pågår ett arbete med att upprätta åtgärdsprogram. Enligt lärarna, elevhälsans representanter och rektorn ges elever som riskerar att få betyget F olika former av extra anpassningar såsom hjälp med studieteknik och struktur eller digitalt stöd genom inläsningstjänst. Enligt de intervjuade ges eleverna också möjlighet att gå sommarskola och göra prövningar av avslutade kurser där de fått F i betyg. Elevhälsans representanter uppger vidare att det inte är många elever som får särskilt stöd, trots att de extra anpassningar som getts elever inte fyllt sitt syfte utan de fått betyget F eller riskerar att få betyget F, och det har sett ut så under flera år, vilket även rektorn bekräftar.

Av genomförda intervjuer framgår att framtagna rutiner kring arbetet med särskilt stöd inte följs. Lärarna säger i intervju att de informerar elevhälsan om att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven trots att eleven fått stöd i form av extra anpassningar. Elevhälsans representanter berättar att rektorn inte deltar vid dessa samtal och specialpedagogen i de fallen gör en pedagogisk kartläggning. Elevhälsans representanter säger vidare att den pedagogiska kartläggningen inte är en del av en utredning om eventuellt behov av särskilt stöd och rektorn informeras därmed inte om vad den pedagogiska kartläggningen visat. En anmälan om att eleven kan vara i behov av särskilt stöd och kan behöva utredas görs i samband med att eleven får en så kallad F-varning uppger elevhälsans representanter. På frågan om lärare anmäler till rektorn och elevhälsan att en elev kan vara i behov av särskilt stöd säger rektorn att det inte anmälts förrän i slutet av en kurs. Rektorn berättar att rutinerna kring särskilt stöd inte fungerat och hen har nyligen upptäckt att så kallade F-varningar ges försent.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Hvitfeldtska gymnasiet 5 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att alla elever vid Hvitfeldtska gymnasiet 5 inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Vid tillsynen framkommer att undervisningen i vissa klasser på handels- och administrationsprogrammet ofta störs av att elever uppträder på ett sådant sätt att klasskamrater inte kan få studiero och möjlighet att koncentrera sig på skolarbetet. Det förekommer bland annat att elever springer runt i klassrummet, stör undervisningen och under lektionstid gör annat som inte har med skolarbetet att göra. På grund av en stökig studiemiljö i dessa klasser riskerar eleverna att inte kunna tillgodogöra sig den undervisning som bedrivs, vilket försvårar för eleverna att nå de mål som utbildningen syftar till att eleverna ska uppnå. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att utbildningen inte bedrivs på ett sådant sätt att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av genomförda intervjuer framgår att eleverna på handels- och administrationsprogrammet inte alltid har studier på sina lektioner. Elever, lärare och rektorn berättar i intervju att det ofta förekommer att enskilda elever stör ordningen i klassrummet i den grad att många elever inte kan koncentrera sig på lektionen och skolarbetet. Enligt elever, lärare och rektorn är vissa lektioner oftare stökigare än andra och att det kan bero på flera orsaker; vilken lärare de har, när på dagen lektionen är eller om det finns en konflikt mellan några elever i klassen. Både vid Skolinspektionens lektionsbesök och i intervju med elever framkommer också att elever under delar av sina lektioner springer runt i klassrummet eller sitter och gör annat som inte har med skolarbetet att göra. Det kan vara att elever sitter och kollar på sociala medier på sina mobiltelefoner, film på datorn eller pratar med klasskamrater om annat än skolarbetet. Eleverna säger att de flesta lärare säger till och försöker vidta åtgärder men att det inte alltid hjälper. Oftast hjälper det tillfälligt eftersom lärare kan samla in mobiltelefoner eller ta ut elever som stör och ha samtal och/eller hota med varning och anmälan till rektorn. Elever och lärare säger att de har pratat om hur studier bör vara i klassrummet men enligt eleverna har samtalen inte varit utifrån hur eleverna vill ha det utan utifrån hur lärarna anser det ska vara. Enligt rektorn framkom redan under föregående läsår att studier brister i vissa klasser och en insats som genomförs under detta läsår har därför varit att specialpedagogen tillsammans med arbetslaget påbörjat ett arbete kring ledarskapet i klassrummet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Hvittfeldtska gymnasiet 5 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Alla undervisande lärare samverkar inte med varandra

Skolinspektionen bedömer att alla lärare som undervisar på handels- och administrationsprogrammet inte samverkar tillräckligt i arbetet med att nå utbildningsmålen. Utredningen visar att lärare som tillhör arbetslaget för programmet och lärare som tillhör en annan skolenhet och därmed andra arbetslag, men som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen på programmet, inte samverkar kring elevernas utbildning för att de tillsammans ska se till att eleverna uppnår de mål som finns för utbildningen utöver de mål som finns i ämnesplaner, såsom examensmålen för programmet. Att det finns en systematisk samverkan mellan de lärare som undervisar på programmet är en förutsättning för att eleverna ska ges möjlighet att uppfatta utbildningen som en helhet och få ett sammanhang i sina studier. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att utbildningen inte bedrivs på ett sådant sätt att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Enligt läroplanen ska alla lärare i gymnasieskolan samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Av genomförda intervjuer framgår att det finns flera ämnen där lärarna inte samverkar kring planering och genomförande av undervisningen. Rektorn och lärarna säger i intervju att samverkan kring planering och genomförande av undervisningen inte förekommer mellan alla undervisande lärare. Enligt rektorn och lärarna sker samverkan framförallt mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnen inom arbetslaget. Till exempel samverkar inte lärare som undervisar i ämnena naturkunskap, samhällskunskap och religionskunskap med lärare på handels- och administrationsprogrammet eftersom de inte tillhör samma skolenhet och arbetslag, säger rektorn och lärarna. Enligt lärarna och rektorn innebär detta att synliggörandet av examensmålen inte heller sker i dessa kurser. Lärarna säger vidare att det skiljer sig från år till år vilka lärare som tagits in för undervisningen i vissa ämnen, vilket innebär att möjligheten till samarbete inte finns utan läraren som tagits in genomför endast sin undervisning utan någon kontakt med lärare i arbetslaget på aktuellt program och utan att i sin undervisning ta hänsyn till vilket program eleverna går på.

Elevhälsan används inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Hvitfeldtska gymnasiet 5 inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Utredningen visar att rektorn tagit initiativ till att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande och att enskilda representanter från elevhälsan genomfört enstaka insatser av förebyggande och hälsofrämjande karaktär. Dock är arbetet inte fullt utvecklat och mycket av elevhälsans tid upptas fortfarande av åtgärdande insatser utifrån uppkomna behov hos enskilda elever. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att utbildningen inte bedrivs på ett sådant sätt att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276-277 och 656-657) anges bland annat att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Det innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. De mer generellt inriktade uppgifterna där elevhälsans medverkan är viktig, till skillnad från det individuellt inriktade arbetet, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Av genomförda intervjuer framgår att elevhälsans arbete inte främst är inriktat på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Lärarna uppger i intervju att elevhälsans olika professioner inte är synliga i verksamheten och är inte heller, som samlad resurs,

involverade i några förebyggande eller hälsofrämjande insatser. Vidare framkommer av intervjuer med lärare, men även med elevhälsans representanter och rektorn, att elevhälsans fokus mer är på individärenden och att större delen av deras arbetstid upptas av åtgärdande arbete på individnivå. Rektorn och elevhälsans representanter säger att rektorn har justerat dagordningen på elevhälsomöten så att den första punkten på mötena är förebyggande och hälsofrämjande arbete men enligt rektorn är inte elevhälsans arbete ännu främst förebyggande och hälsofrämjande. Enligt rektorn och elevhälsans representanter förekommer dock enstaka förebyggande och hälsofrämjande insatser. Till exempel har skolläkaren varit ute i klassrummen och pratat om hälsa med eleverna och specialpedagogen har gett lärarna handledning om ledarskap i klassrummet. Elevhälsans representanter säger vidare att rektorn varit tydlig med att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande men att tidsmässiga förutsättningar för ett sådant arbete inte finns. Bland annat uppger elevhälsans representanter att kuratorn arbetar 60 procent på skolenheten och större delen av hens tid används till individärenden. Vidare uppger elevhälsans representanter att cirka 80 procent av skolsköterskans tid används till lagstadgade hälsosamtal med enskilda elever och cirka 50 procent av specialpedagogens tid används till individärenden.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Hvitfeldtska gymnasiet 5 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten).

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Göteborgs kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Mikaeil Yousefi

Föredragande/Utdare
Signerat av: Mikaeil Yousefi

I ärendets slutliga handläggning har även utdare Madeleine Olofsson medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Hvitfeldtska gymnasiet 5

Fakta om Hvitfeldtska gymnasiet 5

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under våren 2019. Hvitfeldtska gymnasiet 5 besöktes av Skolinspektionen den 7 och 8 mars 2019.

Hvitfeldtska gymnasiet 5 är en kommunal gymnasieskoleenhet med Göteborgs kommun som huvudman. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök studerar totalt 357 elever vid skolenheten. Av dessa studerar 139 elever på handels- och administrationsprogrammet och 218 elever på International Baccalaureate (IB).

Hvitfeldtska gymnasiet består av ytterligare fyra skolenheter som erbjuder utbildning på högskoleförberedande program samt introduktionsprogram. Dessa fyra skolenheter omfattas inte av denna tillsyn.

Varje skolenhet leds av en rektor.

Måluppfyllelse

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2017/18 fick 90 procent av eleverna som avslutade utbildningen vid handels- och administrationsprogrammet en gymnasieexamen. Genomsnittet i riket som helhet under detta läsår var 83 procent.